

Αμερική, το δωμάτιο πανικού | Thomas Frank

του Thomas Frank

μετάφραση: Μιχάλης Κούλουθρος, επιμέλεια: Στέφανος Μπατσής

πρώτη δημοσίευση στη [Monde Diplomatique](#)

Εισαγωγικό σημείωμα της Βαβυλωνίας

Ένα σημαντικό πρόβλημα που προέκυψε κατά τη μετάφραση του κειμένου είναι η απόδοση του όρου «liberal», που συναντάται ευρέως στο κείμενο. Στην ευρωπαϊκή του χρήση ο όρος θα σήμαινε «φιλελεύθερος». Ωστόσο, δημιουργείται μία σύγχυση που σχετίζεται με τον τρόπο που χρησιμοποιείται ο όρος αυτός στα συμφραζόμενα της Αμερικής. Στην παρούσα μετάφραση υιοθετούμε την πρόταση του Ν. Μάλλιαρη, ο οποίος κατά τη μετάφραση [\[1\]](#) (και πάλι) ενός κειμένου του Τόμας Φρανκ πρότεινε το «προοδευτικός» διακρίνοντάς τον από το «Προοδευτικός» (με κεφαλαίο Π), που αποδίδει τον αγγλικό όρο «progressive». Για να γίνει κατανοητό τι εννοεί ο Τόμας Φρανκ με τον όρο «liberal», παραθέτουμε εισαγωγικά ένα απόσπασμα από μία πρόσφατη συνέντευξή του στη *Le Monde Diplomatique* [\[2\]](#):

«Μένω στην Bethesda του Μέριλαντ, που είναι ένα πολύ ευκατάστατο προάστιο της πόλης της Ουάσινγκτον. Πολλοί λομππίστες ζουν εδώ γύρω, άνθρωποι που έχουν κάνει προχωρημένες σπουδές. Στη γειτονιά μου, πάνω από το 50% των κατοίκων είναι άνθρωποι που έχουν κάνει προχωρημένες σπουδές. Δεν υπάρχει κάποιο πανεπιστήμιο τριγύρω, απλά έτσι είναι η γραφειοκρατική τάξη σε αυτήν τη χώρα. Και [οι κάτοικοι της περιοχής] είναι πλέον σε συντριπτικό ποσοστό Δημοκρατικοί. Δεν ήταν έτσι στο παρελθόν. Παλιότερα ήταν κυρίως Ρεπουμπλικάνοι, αλλά πλέον αυτή η περιοχή είναι συντριπτικά Δημοκρατική. Αν τριγυρίσεις στη γειτονιά, [...] έχουν όλοι αυτήν την πολύ διάσημη πινακίδα στην αυλή τους, που απαριθμεί όλους αυτούς τους προοδευτικούς

αγώνες, όλους αυτούς τους αγώνες που αυτοί οι άνθρωποι φαντάζονται ότι είναι δικοί τους αγώνες. Η ιδέα της πινακίδας είναι να απαριθμεί τα πάντα, να είναι συνολική, και γράφει: «Black Lives Matter» και «Women's Rights are Human Rights» («Τα Δικαιώματα των Γυναικών είναι Ανθρώπινα Δικαιώματα») και «Science is Real» («Η Επιστήμη είναι Αληθινή») και «No Human is Illegal» («Κανένας Άνθρωπος δεν είναι Λαθραίος») και κάτι με το νερό, θέλουν το νερό να είναι καθαρό, δεν θυμάμαι τι ακριβώς γράφει. Και κάθε φορά που βλέπω μια από αυτές τις πινακίδες με χτυπάει το γεγονός ότι δεν αναφέρουν την εργασία, δεν αναφέρουν την ανισότητα του εισοδήματος, δεν αναφέρουν τη φορολογία, δεν αναφέρουν τον κατώτατο μισθό. Κι αυτό συμβαίνει σε μία εποχή που οι εργαζόμενοι έχουν χάσει τη γη κάτω απ' τα πόδια τους. Είναι τόσο τρελό, αλλά κάθε φορά που μιλάς με αυτούς τους προοδευτικούς θα αυτοπαρουσιαστούν ως υπερβολικά ριζοσπαστικοί, όταν μιλάνε για συγκεκριμένα θέματα. Όταν, όμως, θα αναφέρεις το ζήτημα της εργασίας, δεν θα ξέρουν για ποιο πράγμα τους μιλάς. Αν τους μιλήσεις για τα σωματεία ή για τους χώρους εργασίας ή οτιδήποτε σχετικό, δεν θα ξέρουν τι τους λες. Δεν ξέρουν ότι αυτό είναι κομμάτι της παράδοσης του να εντάσσεται στην αριστερά. Κι αυτή είναι η Αμερική! Εδώ βρισκόμαστε.»

Στο κείμενο έχουν προστεθεί κάποιες επεξηγηματικές υποσημειώσεις, όπου κρίναμε ότι κάτι τέτοιο θα βοηθούσε τον αναγνώστη. Οι υποσημειώσεις αυτές υποδεικνύονται με ΣΤΜ (Σημείωση του Μεταφραστή), σε αντίθεση με τις μεταφρασμένες υποσημειώσεις του αρθρογράφου που απλώς παρατίθενται.

Αμερική, το δωμάτιο πανικού

Σ' αυτή, τη χειρότερη χρονιά στη ζωή ολονών, είχα ένα πολύ ευχάριστο καλοκαίρι. Για λόγους οικογενειακής ανάγκης, επέστρεψα τον Ιούλιο στο προαστιακό Κάνσας Σίτι, στο σπίτι που μεγάλωσα – ένα ελαφρά ερειπωμένο σπίτι, σκεπασμένο με φτηνά πισσόχαρτα, που βρίσκεται σε μια γειτονιά με απέραντα πράσινα

γκαζόν και υποβλητικές ψευδο-βαρονικές επαύλειες. Εκεί πέρασα τον μήνα μου διαβάζοντας μυθιστορήματα για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, κάνοντας μικροεπιδιορθώσεις στο ετοιμόρροπο σπιτικό, βλέποντας παλιές ταινίες, πίνοντας κρασί από το Μιζούρι – και πολύ συχνά κατόρθωνα να ξεχάσω ότι στον κόσμο γύρω μου εκτυλισσόταν μια φονική πανδημία και μια πλήρης οικονομική κατάρρευση. Τα πρωινά ο ήλιος θα έλαμπε, τα λουλούδια θα ευωδίαζαν και η κίνηση των αυτοκινήτων θα ήταν αμυδρή έως ανύπαρκτη. Θα ανέβαινα στο ποδήλατό μου και θα διέσχιζα τα σιωπηλά σοκάκια της μάλλον ομορφότερης αμερικανικής πόλης και, αφού είχα ολοκληρώσει την εξάσκησή μου, θα στρεφόμουν προς το Twitter και θα έπιανα την εφημερίδα στο δρομάκι του σπιτιού και...

Μπουμ! Εκεί θα βρισκόντουσαν, όπως και την προηγούμενη μέρα: πανικός, σύγχυση, κατηγορίες και καταγγελίες. Βίντεο με ανθρώπους να ουρλιάζουν στον δρόμο ο ένας στον άλλον, με ανθρώπους να κραδαίνουν όπλα, με ανθρώπους να οδηγούν αυτοκίνητα μέσα σε πλήθη διαδηλωτών, με ανθρώπους να απαγγέλουν αποσπάσματα από τα ιδρυτικά κείμενα του έθνους προσπαθώντας να διατηρήσουν την ψυχική τους υγεία.

Νέα συμπτώματα εκφυλισμού κάθε μέρα και, πάνω απ' όλα, η ολοένα αυξανόμενη αίσθηση ότι κανείς δεν γνωρίζει πραγματικά τι στο διάολο συμβαίνει.

Δύο ειδήσεις από την *Kansas City Star* της 14^{ης} Ιουλίου του 2020:

– Σε ένα εστιατόριο μπάρμπεκιου κοντά στο οικογενειακό μου σπίτι, ένας άνδρας φέρεται να μπήκε φορώντας ένα ανοιχτό κόκκινο καπελάκι Τραμπ, αλλά όχι την αντι-ιική μάσκα προσώπου. Όταν το παιδί στο ταμείο (το παιδί πληρώνεται 8,50 δολάρια την ώρα, σημειώνει η εφημερίδα) ζήτησε από τον άντρα να καλύψει τη μύτη και το στόμα του, όπως υπαγορεύουν οι τοπικοί κανόνες, ο άντρας ανασήκωσε την μπλούζα του, σαν τον Κλιντ Ίστγουντ σε κάποιο ιταλικό γουέστερν, για να δείξει στο παιδί ότι κουβαλούσε πιστόλι.

– Η κύρια είδηση στο πρωτοσέλιδο της ίδιας μέρας ανακοίνωνε ότι η πολιτεία του Κάνσας βίωνε μία «ανεξέλεγκτη διάδοση» του κορονοϊού, ένα συμπέρασμα στο οποίο έφτασε η *Star* όχι εξετάζοντας διεξοδικά τις αναφορές που έφταναν από τα διάφορα μέρη της πολιτείας, αλλά αντιθέτως κοιτώντας έναν εθνικό επιδημιολογικό χάρτη στο ίντερνετ. Φαίνεται ότι οι αριθμοί της απόμακρης αυθεντίας που χειρίζεται τον συγκεκριμένο χάρτη, είχαν μετακινήσει το Κάνσας από την κόκκινη κατηγορία (κακό) στη σκουροκόκκινη κατηγορία (χειρότερο). Κι αυτό, συμπληρωματικά με μερικές τοπικές λεπτομέρειες, ήταν η είδηση· αυτή ήταν η σοκαριστική επικεφαλίδα για τους δύο εκατομμύρια κατοίκους της ευρύτερης περιοχής του Κάνσας Σίτι. Κάτι κάπου είχε αλλάξει, σε μία επίσημοφανή ιστοσελίδα.

Κανείς δεν γνωρίζει πραγματικά τίποτα

Δεν λέω ότι το να φτιάξεις μια είδηση από έναν χάρτη στο ίντερνετ είναι τεμπέλικη δημοσιογραφία· αντιθέτως, είναι συνηθισμένο αυτές τις μέρες στην Αμερική. Οι τοπικές εφημερίδες δεν μπορούν να κοσκινίζουν τις αναφορές ολόκληρης της πολιτείας στην οποία βρίσκονται, επειδή, μιλώντας χονδρικά, δεν έχουν πλέον αρκετούς δημοσιογράφους για να κάνουν μια δουλειά σαν αυτή. Όπως και πολλές αντίστοιχες ειδησεογραφικές επιχειρήσεις στην Αμερική, η *Kansas City Star* πουλιέται από ιδιοκτήτη σε ιδιοκτήτη εδώ και χρόνια. Ο εταιρικός ιδιοκτήτης της κήρυξε χρεωκοπία τον περασμένο Φλεβάρη. Τον Ιούλιο αγοράστηκε από ένα hedge fund, [\[3\]](#) που έχει τη βάση του στο Νιου Τζέρσεϊ.

Σ' αυτό το σημείο βρισκόμαστε στην Αμερική, εν έτει 2020: κανείς δεν γνωρίζει πλέον τίποτα με σιγουριά κι ο θάνατος των εφημερίδων είναι μόνο η αρχή του προβλήματος. Εξαιτίας των πρωτόγνωρων λοκντάουν σε ολόκληρη τη χώρα, η προσωπική διάδραση με άλλους ανθρώπους έχει γίνει προβληματική· τα δημόσια κτίρια έχουν κλείσει ή έχουν πολύ περιορισμένη πρόσβαση· οι δείκτες ανθρωποκτονιών παρουσιάζουν κατακόρυφη αύξηση τιμής· οι άνθρωποι φοβούνται να πετάξουν· τα σχολεία είναι μόνο διαδικτυακά· οι άνθρωποι ερμηνεύουν σκηνές από

εφιαλτικές καουμπόικες ταινίες· το Fox News θαμπώνει τον ηλικιωμένο πατέρα σου με εικόνες βίαιης αταξίας· κι ο μόνος λόγος που χτυπάει πλέον το παλιομοδίτικο τηλέφωνό του, είναι ώστε μία αυτοματοποιημένη φωνή υπολογιστή να τον απειλήσει με φυλάκιση, εκτός κι αν στείλει αμέσως χιλιάδες δολάρια στον τραπεζικό λογαριασμό του υπολογιστή.

Εν τω μεταξύ, τυφώνες παρατάσσονται για να πλήξουν τη Λουϊζιάνα και υπάρχουν τόσο πολλές πυρκαγιές στην Καλιφόρνια που ο ουρανός είναι πορτοκαλί. Οι πάντες βρίσκονται σε κατάθλιψη. Τα πάντα διαλύονται και δεν υπάρχει κανείς να τα ξαναενώσει. Όταν ήμουν νεότερος, οι ηγέτες αυτής της χώρας φαίνονταν να ειδικεύονται στο να καθησυχάζουν τους πολίτες κατά τη διάρκεια σκοτεινών εποχών, αλλά ο σημερινός ένοικος του Λευκού Οίκου δεν έχει κανένα ενδιαφέρον ως προς αυτό, εκτός από το να ελίσσεται μακριά από κάθε ευθύνη. Εγωπαθής, ανίκανος για ειλικρίνεια, ο Ντόναλντ Τραμπ αντιδρά στην αγωνία του λαού του, όπως ένας άνθρωπος που βλέπει κάποιο τηλεοπτικό πρόγραμμα στο National Geographic για τις θλιβερές ταλαιπωρίες κάποιου μακρινού είδους.

Η καλύτερη σύνοψη του επιστημολογικού αδιεξόδου της Covid-εποχής που διαθέτω, προήλθε από τον δήμαρχο του Κάνσας Σίτι. Όταν η *Star* του ζήτησε να σχολιάσει την αδιαφορία των ομοσπονδιακών εκπροσώπων, που φαίνεται να στάλθηκαν στην πόλη, χωρίς κανείς ωστόσο να τους έχει δει ή ακούσει, είπε «με δυσαρέσκεια»: «Δεν μπορείς να το εξακριβώσεις, επειδή τίποτα δεν μπορεί να εξακριβωθεί.»

Ο φόβος ότι κάτι μεγάλο τελειώνει

Όταν τίποτα δεν μπορεί να εξακριβωθεί, η φαντασία αναλαμβάνει τη δουλειά. Και δεν απαιτείται πολύ φαντασία στην Covid-εποχή, προκειμένου οι φόβοι μας να εκτοξευθούν στη στρατόσφαιρα. Οι Αμερικάνοι αντιμετωπίζουμε το τέλος τους κόσμου, φανταζόμαστε, ή το τέλος του τρόπου ζωής μας ή το τέλος ενός πράγματος μεγάλου και σημαντικού, ενός πράγματος που δεν μπορούμε ακριβώς να ψηλαφίσουμε, αλλά για το οποίο πραγματικά

αναστατωνόμαστε.

Καθώς γράφω αυτά, λειτουργεί τουλάχιστον μία ντουζίνα από αυτά τα συμπλέγματα φόβου. Φόβος γύρω από το τι θα κάνει ένα ολοσχερώς ρεπουμπλικανοποιημένο Ανώτατο Δικαστήριο. Φόβος για αστυνομικούς που δέρνουν και σκοτώνουν, χωρίς να λογοδοτούν. Φόβος για ταραχές στους δρόμους. Φόβος ότι άνθρωποι θα χάσουν τις δουλειές τους, επειδή επέδειξαν ανεπαρκή προοδευτισμό. Φόβος για ανθρώπους που αρνούνται να φορέσουν μάσκες. Φόβος για τις μάσκες τις ίδιες σαν ένα είδος φίμωτρου, σαν μία άρνηση της προσωπικότητάς σου, που επιβάλλεται από κάποια μακρινή εξουσία, για την οποία δεν έχεις ποτέ ακούσει κάτι.

Καθώς αυτή είναι μια χρονιά εκλογών, ο Νούμερο Ένα φόβος είναι πολιτικός: ότι η ίδια η αμερικανική δημοκρατία είναι άρρωστη ή ότι ετοιμάζεται να εκπέσει σε δικτατορία.

Είναι πλέον μία γνώριμη μελωδία, βεβαίως: οι προοδευτικοί προσπαθούν ο ένας να τρομάξει τον άλλο, από τη στιγμή που εξελέγη ο Τραμπ. [\[4\]](#) Εδώ και χρόνια, επιφανείς δημοσιογράφοι και σούπερσταρ των σόσιαλ μίντια αποδοκιμάζουν τον Τραμπ ως Ρώσο πράκτορα και έχουν περιγράψει κάθε του γκάφα ως μέρος της διαβολικής συνομοσίας του ενάντια στη δημοκρατία. Οι συγκρίσεις της θητείας του με το Watergate έχουν γίνει κοινός τόπος από τότε που ορκίστηκε. Ένα πρώην στέλεχος της Γουόλ Στριτ έγινε διάσημο το 2017, επειδή απαρίθμησε τους πολλούς και μικροσκοπικούς τρόπους, με τους οποίους ο ηλίθιος πρόεδρος, υποτίθεται, μας έσερνε προς τον αυταρχισμό· τον επόμενο χρόνο, δύο καθηγητές του Χάρβαρντ μπήκαν στη λίστα των μπεστ-σέλερ με ένα ακαδημαϊκό βιβλίο, ονομαζόμενο *How democracies die* (Πώς πεθαίνουν οι δημοκρατίες) [\[5\]](#). Αυτός ο πρόεδρος, σύμφωνα με την τρομακτική ιστορία που μετέδιδαν τα μίντια εκείνες τις μέρες, δεν σέβεται νόρμες ή παραδόσεις, δεν σέβεται τα μίντια, δεν σέβεται το κατεστημένο της εξωτερικής πολιτικής και ζει μόνο για να κάνει ό,τι του λέει ο Βλαντιμίρ Πούτιν να κάνει.

Οι προοδευτικοί δεν πολυ-μιλάνε για το «Russiagate»[\[6\]](#) πλέον, αλλά στην πραγματικότητα δεν χρειάζεται. Ο πολιτισμικός κανόνας της Covid-εποχής –ότι τα πάντα πρέπει να στραφούν προς την κατεύθυνση του μέγιστου δυνατού πανικού και του κατεπείγοντος– έχει μετατρέψει αυτούς τους παλιούς φόβους σε έναν τυφώνα αγωνίας, που μοιάζει να κερδίζει σε δύναμη όσο πιο κοντά φτάνουμε στην ημέρα των εκλογών. «Φοβάμαι πως είμαστε μάρτυρες του τέλους της αμερικάνικης δημοκρατίας» γράφει μία πρόσφατη επικεφαλίδα στους *New York Times*. Ένα δοκίμιο που διαδίδεται ανάμεσα στους προοδευτικούς φίλους μου έχει τον τίτλο «Δεν ξέρουμε πώς να σας προειδοποιήσουμε πιο έντονα. Η Αμερική πεθαίνει»[\[7\]](#). Το κεντρικό θέμα του εξωφύλλου, αυτή τη στιγμή, στο περιοδικό *The Atlantic* συγκρίνει τις ερχόμενες εκλογές με την 11η Σεπτεμβρίου: όλοι οι ειδικοί επί των πολιτικών μπορούν να δουν ότι έρχεται μία καταστροφή –ότι ο Τραμπ θα προσπαθήσει να ξεσηκώσει δυσπιστία γύρω από τα αποτελέσματα– αλλά κανείς δεν ξέρει τι να κάνει για αυτό. Αντίστοιχες προειδοποιήσεις για κάποια επικείμενη πολιτική καταστροφή -συμπεριλαμβανομένης και μίας που γράφτηκε από συνταξιοδοτημένους αξιωματούχους του Στρατού– φτάνουν σε εμάς μέσω των σόσιαλ μίντια, κυριολεκτικά κάθε μέρα.

Αυτό που κάνει τούτη τη στιγμή συναρπαστική, όπως και τρομακτική, είναι ότι οι υποστηρικτές του Τραμπ ισχυρίζονται πως τρέμουν απ' τον ίδιο ακριβώς φόβο. Ένα πραξικόπημα έρχεται όντως, λένε, μόνο που αυτοί που το σχεδιάζουν είναι οι προοδευτικοί της διοικητικής και μιντιακής ελίτ. Το ειρωνικό είναι ότι η δεξιά αντλεί τον φόβο της για την επικείμενη αριστερή κατάληψη της εξουσίας... από το κλαψούρισμα των προοδευτικών γύρω από κάποια δεξιά κατάληψη της εξουσίας! Η έρευνα για το Russiagate, επιχειρηματολογούν, ήταν στην πραγματικότητα μία απόπειρα πραξικοπήματος, καθοδηγούμενη από «συνωμότες εναντίον του Τραμπ, μέσα σε όλη την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και στον Τύπο», όπως γράφει ένα δημοφιλές βιβλίο του 2019. Κι όλοι αυτοί οι σημερινοί φόβοι για μία τραμπική επίθεση στη δημοκρατία, επιχειρηματολογούν, είναι απλά αποδείξεις των σχεδίων που έχουν οι ίδιοι οι Δημοκρατικοί να

επιτεθούν σε μία δημοκρατία, που τυχαίνει απλά να αγαπάει τον Τραμπ – ένα ψευδές πρόσχημα, που χτίζεται ώστε να μπορεί να ληφθεί δράση στο μέλλον. Οι προοδευτικοί, συνεχίζει αυτό το επιχείρημα, πετάνε υπονοούμενα για τη συνομωσία τους τώρα, «ώστε όταν συμβεί να μην σκεφτείς πως ήταν συνομωσία», [8] μια υπερ-ευφυής διπλή πιρουέτα της λογικής, που εκτελείται για τους αναγνώστες του Michael Anton, ενός πρώην αξιωματούχου της κυβέρνησης Τραμπ, ο οποίος έγινε διάσημος το 2016, επειδή σύγκρινε τις εκλογές εκείνης της χρονιάς με μια ανταρσία επιβατών σ' ένα επιβατικό αεροπλάνο που έχει χτυπηθεί από αεροπειρατεία. [9]

Καλλιστεία του πανικού

Η επιδημία του Covid ανάγκασε και τους Δημοκρατικούς και τους Ρεπουμπλικάνους να ακυρώσουν τα πρόσωπο-με-πρόσωπο συνέδριά τους, που υπό φυσιολογικές συνθήκες αποτελούν το αποκορύφωμα της πολιτικής χρονιάς, και να τα αντικαταστήσουν με δύο μετά

βίας παρακολουθήσιμα τηλεοπτικά θεάματα – στην ουσία, με τέσσερις νύχτες προχειροφτιαγμένων σόλο ερμηνειών από τις διασημότητες του κάθε κόμματος. Από κάποιες πλευρές, τα δύο θεάματα ήταν αρκετά διαφορετικά μεταξύ τους – οι Ρεπουμπλικάνοι φωνάζανε και γρυλίζανε, οι Δημοκρατικοί έδιναν παραπάνω έμφαση στην εθνοτική πολυπολιτισμικότητα και την ηθική αρετή των ηγετών τους. Αλλά, αν τις εξετάσουμε υπό το ευρύτερο δυνατό αισθητήριο, αυτά τα συνέδρια της Covid-εποχής ήταν πολύ παρόμοια. Και τα δύο ήταν καλλιστεία του πανικού, που ενθάρρυναν τους τηλεθεατές να πιστέψουν το απολύτως χειρότερο για τους αντιπάλους τους κι επίσης να ελπίζουν ότι η ατάραχη και νηφάλια κανονικότητα ίσως επιστρέψει, αν και μόνο ο σωστός υποψήφιος επικρατήσει τον Νοέμβρη.

Για τους Δημοκρατικούς, το κομμάτι του πανικού ερχόταν εύκολα. Χρειάζονταν απλά να επαναλάβουν αυτά που τα κυρίαρχα μίντια λένε εδώ και τέσσερα χρόνια: ότι ο Ντόναλντ Τραμπ είναι μια απειλή για την κυβερνητική μας παράδοση· ότι έχει μια αδυναμία στους μισαλλόδοξους· ότι έκανε μαντάρα την αντίδραση του έθνους απέναντι στην πανδημία· ότι είναι καταφανώς ανίκανος· ότι έχει καλύψει με ένα πέπλο δυσπιστίας την εκλογική διαδικασία, με όλους τους πιθανούς τρόπους. Αυτό ήταν ιδιαίτερα εύκολο για τους Δημοκρατικούς, επειδή καθεμιά από αυτές τις κατηγορίες ήταν λίγο-πολύ ακριβής.

Η Tammy Duckworth, μία Δημοκρατική γερουσιάστρια από το Ιλινόις, αποκάλυψε τον Τραμπ έναν “coward in chief” [\[10\]](#), που έχει απογοητεύσει τους στρατιώτες των ΗΠΑ με τον ανεπαρκή «γερακισμό» [\[11\]](#) του απέναντι στη Ρωσία. Η ποπ τραγουδίστρια Μπίλι Άιλις (Billie Eilish) ανακοίνωσε ότι «ο Ντόναλντ Τραμπ καταστρέφει τη χώρα μας και όλα εκείνα, για τα οποία νοιαζόμαστε». Ο Άντριου Κουόμο, κυβερνήτης της πολιτείας της Νέας Υόρκης, επαναλαμβάνοντας τον πολύ γνωστό του ρόλο ως προσωποποίηση της διοικητικής αξιοσύνης, [\[12\]](#) υπονόησε ότι ο Τραμπισμός ο ίδιος είναι κάποιου είδους ιός.

Ο πρώην πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα ήταν καθηγητικός και νηφάλιος, καθώς συνόψιζε τους κινδύνους του Τραμπισμού. Παραδέχτηκε πως

περίμενε ότι ο τηλε-δισεκατομμυριούχος θα κατόρθωνε να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του επαγγέλματος του ύπατου εκτελεστικού άρχοντα, από τη στιγμή που ο Ομπάμα θα του παρέδιδε τη σκυτάλη. «Αλλά ποτέ δεν το έκανε», ανήγγειλε ο Ομπάμα. Ο Τραμπ «δεν έχει δείξει κανένα ενδιαφέρον να κάνει τη δουλειά που απαιτείται. Κανένα ενδιαφέρον να βρει κοινό έδαφος... κανένα ενδιαφέρον να μεταχειριστεί την προεδρία ως οτιδήποτε άλλο από ένα ριάλιτι, που μπορεί να χρησιμοποιήσει, ώστε να πάρει την προσοχή που λαχταράει». Ο Ομπάμα προχώρησε αποδίδοντας στον Τραμπ την ευθύνη για ολόκληρο τον φόρο αίματος του κορονοϊού, όπως επίσης και για την καταστροφή της «περήφανης διεθνούς φήμης» μας, ό,τι κι αν μπορεί να είναι αυτό. Απευθυνόμενος στις δεδηλωμένες ανησυχίες των Ρεπουμπλικάνων για την ακεραιότητα των εκλογικών αποτελεσμάτων, ο Ομπάμα ενίσχυσε τη διπλή πιρουέτα της δεξιάς με μία τριπλή: «Έτσι συρρικνώνεται μία δημοκρατία», απήγγειλε ο Ομπάμα, «Μέχρι που δεν είναι καθόλου δημοκρατία.»

Τι καλό φίλο που έχουμε βρει στο πρόσωπο του Τζο Μπάιντεν: αυτή ήταν η έτερη κεντρική ιδέα που ξεχώρισε στο συνέδριο. Ο Ομπάμα αποκάλεσε των πρώην αντιπρόεδρό του «αδελφό». Ο Μπέρνι Σάντερς χρησιμοποίησε τις λέξεις, «συμπονετικός... ειλικρινής... ευπρεπής». Ελάχιστη συζήτηση έγινε για τη μακρά καριέρα του Μπάιντεν στην Ουάσινγκτον, εν μέρει επειδή το πραγματικό ιστορικό του Μπάιντεν όσον αφορά το εμπόριο και την εγκληματικότητα [\[13\]](#) θα έκανε τους ψηφοφόρους να χτυπιούνται από αηδία, αλλά επίσης και επειδή στην Covid-εποχή όλες οι αντιπαραθέσεις πρέπει εν τέλει να καταλήγουν στο καλό εναντίον του κακού. Ή, όπως το έθεσε ο ίδιος ο Μπάιντεν, στον αγώνα του φωτός να «ξεπεράσει αυτήν την εποχή του σκότους στην Αμερική».

«Όλες οι εκλογές είναι σημαντικές», είπε ο Μπάιντεν στους θεατές με τον αξιολάτρευτο ατσούμπαλο τρόπο του. «Αλλά το ξέρουμε βαθιά στα κόκκαλά μας ότι οι συγκεκριμένες θα έχουν περισσότερες συνέπειες». Αυτές «θα καθορίσουν πώς θα μοιάζει η Αμερική για ένα μακρύ, μακρύ διάστημα. Ο χαρακτήρας μας είναι στην κάλπη, η συμπόνια είναι στην κάλπη, η ευπρέπεια, η

επιστήμη, η δημοκρατία, όλα είναι στην κάλπη». Ο πρώην αντιπρόεδρος πραγματοποίησε και μια σύντομη κατάδυση στο βασίλειο των αληθινών γεγονότων: κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η Αμερική παρουσίασε «με διαφορά τη χειρότερη απόδοση από κάθε άλλο έθνος στη γη». Αλλά, συνολικά, προσπάθησε να διατηρήσει τα πράγματα σε μια πνευματική πτήση, σε έναν τόπο όπου αφηρημένες έννοιες έδιναν μνημειώδεις μάχες: «Είθε η ιστορία να μπορέσει να πει ότι το τέλος αυτού του κεφαλαίου του Αμερικανικού σκοταδιού ξεκίνησε εδώ απόψε, καθώς η αγάπη και η ελπίδα και το φως μπαίνουν στη μάχη για την ψυχή του έθνους».

Που πήγε ο λόγος περί ανισότητας;

Σε περασμένες δεκαετίες, τα συνέδρια των Δημοκρατικών είχαν μία πολύ προβλέψιμη κεντρική ιδέα: αυτό είναι το κόμμα της μεσαίας τάξης, εκείνοι που μεριμνούν για τα οικονομικά σας συμφέροντα και διασφαλίζουν ότι οι ισχυροί θα παίζουν σύμφωνα με τους κανόνες. Καθώς τα χρόνια περνούσαν, το μήνυμα συμμορφωνόταν όλο και λιγότερο με την πραγματικότητα, αλλά αυτή ήταν η ιστορική εικόνα και σφραγίδα του κόμματος, κι έδιναν τη δέουσα προσοχή ώστε να σας το υπενθυμίσουν.

Όχι αυτή τη φορά. Ναι, υπήρξαν αναφορές από δω κι από εκεί στους ανθρώπους που υποφέρουν μέσα στον κατήφορο που δημιούργησε η πανδημία του Τραμπ. Αλλά σε γενικές γραμμές, δεν δόθηκε έμφαση στο μοτίβο της μεσαίας τάξης αυτή τη φορά. Για κάποιον που έχει περάσει τη ζωή του γράφοντας για τις επιχειρήσεις και την εργασία και την απορρύθμιση και την ανισότητα –για τις τάξεις– ήταν λίγο αποπροσανατολιστικό. Τι συνέβη σε όλα εκείνα τα πράγματα που με ενδιέφεραν; Που ήταν οι Δημοκρατικοί που συνήθιζαν να μιλάνε τόσο πειστικά για την ανισότητα; Που πήγε αυτή η ιδέα μέσα στην Covid-εποχή;

Ένα από τα μέρη που πήγε, ήταν το συνέδριο των Ρεπουμπλικάνων, που διενεργήθηκε την επόμενη εβδομάδα.

Πράγματι, η κάποτε κεντρική ιδέα των Δημοκρατικών αναφέρθηκε

στην πρώτη-πρώτη ομιλία της πρώτης-πρώτης βραδιάς. Αμέσως μετά τον Όρκο στη Σημαία (Pledge of Allegiance), τη σκηνή κατέλαβε ο νεαρός Charlie Kirk, ιδρυτής μιας ομάδας του κολεγίου που καταγγέλλει αριστερούς καθηγητές, που μας παρότρυναν να στρατολογηθούμε στον ταξικό πόλεμο. «Εδώ και δεκαετίες, οι ηγέτες της κυρίαρχης τάξης και στα δύο κόμματα ξεπούλησαν το μέλλον μας», είπε στους θεατές. «Στην Κίνα. Σε απρόσωπες επιχειρήσεις. Σε αυτο-εξυπηρετούμενους λομππίστες». (Ναι, ένας Ρεπουμπλικάνος αποδοκίμασε τις επιχειρήσεις και τους λομππίστες.) «Το έκαναν για να διατηρήσουν τη δική τους δύναμη. Και για να πλουτίσουν εαυτούς. Και την ίδια στιγμή έστηναν το σύστημα για να κρατήσουν κάτω τους καλούς, αξιοπρεπείς πατριώτες της μεσαίας τάξης, που αγωνίζονται να χτίσουν μία οικογένεια και να αναζητήσουν μία ζωή με αξιοπρέπεια».

Στη συνέχεια, ο επόμενος ομιλητής επιτέθηκε στα σωματεία των δασκάλων.

Ο πανικός είναι η αισθησιακή, στενάχωρη μελωδία τρόμου, που όλοι θέλουν να διεκδικήσουν φέτος για τον εαυτό τους. Κι ενώ οι Δημοκρατικοί προειδοποιούσαν για τον συστημικό ρατσισμό και τον κίνδυνο που έθετε ο Τραμπ προς τους δημοκρατικούς θεσμούς, αντιμετώπισαν την απελπιστική υπεροπλία των αντιπάλων τους στον διαγωνισμό του πανικού. Οι Ρεπουμπλικάνοι είναι μαίτρ του ο-κόσμος-έχει-γυρίσει-ανάποδα εφιάλτη. Και επωφελήθηκαν από την περιρρέουσα αγωνία του 2020, όπως ο Βλαντιμίρ Χόροβιτς πάνω σε κάποιο πιάνο Steinway. Δώστε την εξουσία πίσω σ' αυτούς τους προοδευτικούς, συνέχισαν προειδοποιητικά, και δεν θα λάβετε απλώς μία απειλή προς τη δημοκρατία, αλλά και το τέλος του ίδιου του πολιτισμού. Θα λάβετε ταραχές, σαν τις ευάριθμες βίαιες διαμαρτυρίες που ξέσπασαν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Η περιουσία θα καταστραφεί. Αγάλματα θα γκρεμιστούν. Τα εύπορα προάστια θα καταργηθούν νομοθετικά (μια κλασική ρατσιστική πομφόλυγα). Και τίποτα δεν θα μεταδίδεται δίκαια, επειδή τα ειδησεογραφικά μίντια, όπως και οι κάθε λογής ειδικοί, έχουν υπνωτιστεί απολύτως από την οδυρόμενη κραυγή του αναίσθητου, άναρχου προοδευτισμού.

– Ανάλογα, ο Jim Jordan (ένας Ομοσπονδιακός Βουλευτής από το Οχάιο): «Κοιτάξτε τι συμβαίνει στις αμερικάνικες πόλεις»· «έγκλημα, βία και κυριαρχία του όχλου»· «οι Δημοκρατικοί δεν θα σας αφήσουν να πάτε στη δουλειά σας, αλλά θα σας αφήσουν να κάνετε μπάχαλα.»

– Ανάλογα, ο Mark και η Patty McClosky (ένα εύπορο ζευγάρι από το Σεντ Λούις του Μιζούρι, που έγινε διάσημο επειδή σημάδεψε με όπλα διαδηλωτές): «θέλουν να καταργήσουν ολοσχερώς τα προάστια»· «η οικογένειά σας δεν θα είναι ασφαλής στην Αμερική των ριζοσπαστών Δημοκρατικών»· «ο όχλος, που ξεχύθηκε από τους συμμάχους του στα μίντια, θα προσπαθήσει να σας καταστρέψει.»

– Ανάλογα, η Kimberly Guilfoyle (τηλεοπτική περσόνα και οικεία της οικογένειας Τραμπ, που βρυχήθηκε σαν να μιλούσε σε κάποιο κατάμεστο στάδιο, αντί για ένα άδειο δωμάτιο, κάπου στην πόλη της Ουάσινγκτον): «αυτές οι εκλογές είναι μία μάχη για την ψυχή της Αμερικής»· «θέλουν να καταστρέψουν αυτήν τη χώρα και καθετί, για το οποίο έχουμε πολεμήσει και το οποίο αγαπάμε»· «Αμερική! Διακυβεύονται τα πάντα!»

– Και ανάλογα ο Ντόναλντ Τραμπ τζούνιορ: «Στο παρελθόν, και τα δύο κόμματα πίστευαν στην καλοσύνη της Αμερικής. Αυτήν τη φορά, το άλλο κόμμα επιτίθεται στις ίδιες τις αρχές, πάνω στις οποίες θεσπίστηκε το έθνος μας. Στην ελευθερία της σκέψης. Στην ελευθερία της έκφρασης. Στην ελευθερία της θρησκείας. Στην έννομη τάξη.»

Κι αυτή ήταν μόνο η πρώτη μέρα του συνεδρίου των Ρεπουμπλικάνων, αναγνώστη μου. Άλλα απογεύματα ήταν αφιερωμένα στην κατασκευή μίας παράλληλης πραγματικότητας, εντός της οποίας ο Τραμπ ήταν αθώος σε όλες τις κατηγορίες. Τα είχε πάει τόσο καλά, όσο θα μπορούσε κι ο οποιοσδήποτε με τον Covid, είπαν οι Ρεπουμπλικάνοι. Κατηγόρησαν την Κίνα για την πανδημία, επέμειναν ότι η οικονομική ανάκαμψη βρίσκεται στο επόμενο στενό και διαβεβαίωσαν ότι ο Τραμπ δεν είναι ρατσιστής, μια αποστολή που ανέλαβε να φέρει εις πέρας μια ακολουθία μαύρων επαγγελματιών αθλητών. Δεν χρειάζεται να το

πούμε, αυτές οι παρεμβάσεις δεν ήταν ούτε κατά προσέγγιση τόσο επιτυχημένες, όσο ο παρατεταμένος παιάνας του κόμματος στον πανικό.

«Ο πρόεδρος του λαού»

Για να καταλάβεις πραγματικά τις φετινές εκλογές, ωστόσο, πρέπει πρώτα να καταλάβεις τον τρόπο με τον οποίο τα κυρίαρχα μίντια σ' αυτή τη χώρα ξέχεζαν τον Ντόναλντ Τραμπ εδώ και τέσσερα χρόνια. Η *Washington Post* δημοσιεύει τακτικά τρία ή τέσσερα άρθρα γνώμης την ημέρα θάβοντάς τον με τους σκληρότερους δυνατούς όρους· ειδησεογραφικά κείμενα σε έγκριτα μέσα χαρακτήριζαν τις δηλώσεις του ως αναληθείς ή και ως ξεκάθαρα ψεύδη. Ο σκοπός ήταν, προφανώς, να καταστραφεί η δημοτικότητα του Τραμπ στο κοινό, αλλά είχε και το ειρωνικό αποτέλεσμα να θέσει αρκετά χαμηλά τον πήχη για τον ίδιο τον Τραμπ. Έχουμε εδώ έναν τύπο, που οι Αμερικάνοι ακούνε, μέρα-μπαίνει μέρα-βγαίνει, να χαρακτηρίζεται ως ανθρώπινο σκουλήκι,

ως άνδρας χωρίς αρετές, ως άθλιος της χαμηλότερης κλίμακας, ίσως ακόμα και προδότης. Τι θα συνέβαινε, όμως, αν οι Ρεπουμπλικάνοι μπορούσαν να κομίσουν αποδείξεις ότι είναι στην πραγματικότητα ένας καλός άνθρωπος, ένας άνθρωπος που νοιάζεται;

Το δισεκατομμυρίων βολτ ταρακούνημα γνωστικής ασυμφωνίας που κάτι τέτοιο θα προκαλούσε στην παρεγκεφαλίτιδα του έθνους, πρέπει να έμοιαζε σαν επαρκές αντιστάθμισμα, ώστε να καθιστά μια τέτοια απόπειρα άξια να δοκιμαστεί. Κι αυτό εξηγεί τη μία και μοναδική στιγμή αδιαμφισβήτητου θριάμβου στο συνέδριο των Ρεπουμπλικάνων: το μεγάλο φινάλε, όταν η μακρά ακολουθία των βαρετών λέξεων που εκφωνούνταν από ανιαρούς ομιλητές σε ένα άδειο δωμάτιο, έδωσε ξαφνικά τη θέση της σε ένα βίντεο της Ιβάνκα Τραμπ, της κομψής κόρης του προέδρου, η οποία περπατούσε αποφασιστικά βγαίνοντας από τον Λευκό Οίκο ανάμεσα σε σειρές από αμερικάνικες σημαίες, καθώς αποθεώνονταν από ένα πραγματικό, ζωντανό και χωρίς μάσκες κοινό – μία σοκαριστική χειρονομία περιφρόνησης του Covid.

Καθώς ένα απαλό αεράκι ανέμισε τα υπέροχα μαλλιά της κληρονόμου, η Ιβάνκα βημάτισε προς ένα μικρόφωνο που είχε στηθεί στα νότια γρασίδια του Λευκού Οίκου και μας έμπασε σε μια παράλληλη πραγματικότητα, όπου ο Ντόναλντ Τραμπ –ο «πρόεδρος του λαού», ο «υπερασπιστής των Αμερικάνων εργατών», η «φωνή των ξεχασμένων αντρών και γυναικών αυτής της χώρας»– ήταν ένας καλός τύπος και όλοι οι υπόλοιποι στα μίντια και στην πολιτική ήταν οι μαλάκες, οι ψεύτες, οι άθλιοι [\[14\]](#). Τα εγγόνια του, μας είπε, αγαπάνε πολύ τον πρόεδρο παπού τους. Τον αγαπάνε επίσης «οι στωικοί χειριστές μηχανών και οι μεταλλεργάτες», που δακρύζουν όταν τον συναντούν. Έχει «μια βαθιά συμπόνια για εκείνους που έχουν αντιμετωπίσει την αδικία», ειδικά τους φυλακισμένους [\[15\]](#). Θα κάνει το οτιδήποτε, μας είπε, για τους γαλακτοπαραγωγούς αγρότες του Γουϊσκόνσιν. Και φανταστείτε απλά πόσο άσχημα ένιωσε, όταν χρειάστηκε να θυσιάσει «την πιο ισχυρή, την πιο συμπεριληπτική οικονομία που έχουμε ζήσει... και να την κλείσει, προκειμένου να σώσει τις

ζωές των Αμερικάνων».

Τότε, ο Ντόναλντ Τραμπ ο ίδιος ανέβηκε στο βήμα και, αφού αποδέχτηκε το χρίσμα από το κόμμα του και διαβεβαίωσε τους θεατές ότι ένιωθε φυσιολογικά ανθρώπινα συναισθήματα, αντέστρεψε τη μανιχαϊστική εικονογραφία του Τζο Μπάιντεν: «Η Αμερική δεν είναι μια χώρα καλυμμένη απ' το σκοτάδι· η Αμερική είναι ο πυρός που φωτίζει ολόκληρο τον κόσμο». Ο ίδιος ο Μπάιντεν, συνέχισε ο Τραμπ, ήταν ακριβώς αυτό που ο ίδιος ο Τραμπ κατηγορείται ότι είναι: ένας απατεώνας που έχει εξαπατήσει την εργατική τάξη. Αυτός «πήρε τις δωρεές εργατών, τους έδωσε αγκαλιές, ακόμα και φιλία» –αυτό είναι μια αναφορά στην ευρέως γνωστή συνήθεια του Μπάιντεν να επιδεικνύει ανεπιθύμητη τρυφερότητα προς τις γυναίκες του ακροατηρίου του– «και τους είπε πως ένιωθε τον πόνο τους και μετά πέταξε πίσω στην Ουάσινγκτον και ψήφισε ώστε να σταλούν οι δουλειές μας στην Κίνα και σε διάφορες άλλες μακρινές χώρες», επιτέθηκε ο πρόεδρος. *Όλα όσα νόμιζες πως ήξερες ήταν λάθος.*

Και η «πολιτική τάξη» της χώρας; Είναι καθάρματα μέχρι τον τελευταίο. «Οι άνθρωποι του κλειστού κυκλώματος της Ουάσινγκτον», (παρίστανε ότι) αφηγούνταν ο Τραμπ, «με παρακαλούσαν να αφήσω την Κίνα να συνεχίσει να κλέβει τις δουλειές μας, γδύνοντας και ληστεύοντας στην ψύχρα τη χώρα μας, αλλά εγώ κράτησα τον λόγο μου απέναντι στον αμερικανικό λαό». Αχ! αυτοί οι κακοί ήταν δαιμονικοί, επικριτικοί, προδοτικοί, ερωτευμένοι με την εξουσία – και θα πραγματοποιούσαν ένα σχέδιο καθαρής τρέλας, αν τους δίνατε την ευκαιρία: θα «αφάνιζαν» τα σύνορα της χώρας («εν μέσω μιας παγκόσμιας πανδημίας»), θα έδιναν στους παράνομους μετανάστες «δωρεάν δικηγόρους, πληρωμένους από τους φορολογούμενους», καθώς θα υποχρηματοδοτούσαν τα αστυνομικά τμήματα, ενθαρρύνοντας τις ταραχές και απελευθερώνοντας «400.000 εγκληματίες στους δρόμους και τις γειτονιές σας». Αφήστε την παλιά άρχουσα τάξη να κάνει το δικό της και πολύ σύντομα θα έρθει το τέλος του κόσμου, καθώς θα άρχιζαν να στέλνουν χαρούμενοι τους καλούς Αμερικάνους σε λουμπανοποιημένες

γειτονιές, ενώ οι ίδιοι θα έλουζαν τον εαυτό τους με ηθικό μεγαλείο. Αυτοί οι προοδευτικοί, επιτέθηκε ο πρόεδρος, «θέλουν να εξαφανίσουν τη σχολική επιλογή[16], την ίδια στιγμή που οι ίδιοι γράφουν τα παιδιά τους στα καλύτερα ιδιωτικά σχολεία της χώρας. Θέλουν να ανοίξουν τα σύνορα, την ίδια στιγμή που οι ίδιοι ζουν σε περιτειχισμένα κτιριακά συγκροτήματα και κοινότητες και στις καλύτερες γειτονιές του κόσμου. Θέλουν να υποχρηματοδοτήσουν την αστυνομία, την ίδια στιγμή που έχουν ένοπλους φύλακες για τους εαυτούς τους. Αυτόν τον Νοέμβρη, πρέπει να γυρίσουμε μια για πάντα τη σελίδα σε αυτήν την αποτυχημένη πολιτική τάξη».

Μια μικροσκοπική αλήθεια πίσω από τις μαλακίες

Υπάρχει ένας λόγος που δεν απαξιώνω τούτες τις εξωφρενικές ατάκες του Τραμπ ως κενές ψευδολογίες, ως ατεκμηρίωτους ισχυρισμούς, που πρέπει απλά να τις κράξουμε και να τις απορρίψουμε, και ο λόγος είναι ότι πίσω από αυτό το νέφος από μαλακίες υπάρχει ένας μικροσκοπικός σπόρος αλήθειας.

Όλοι γνωρίζουν πως ένα συγκεκριμένο είδος αριστερής πολιτικής είναι ιδιαίτερα της μόδας ανάμεσα στα ανώτερα στρώματα της κοινωνίας· η ριζοσπαστικοποίηση, κατά τα τελευταία χρόνια, των υψηλού κύρους μίντια της Αμερικής και των πιο φανταχτερών πανεπιστημίων της και της αφρόκρεμας των πολιτισμικών ιδρυμάτων της το έχει κάνει σαφές. Ένα εξέχον παράδειγμα των τελευταίων εβδομάδων: ο NPR, ένας ραδιοσταθμός των μορφωμένων, πολύ αγαπητός στη γραφειοκρατική τάξη της Αμερικής, δάνεισε πρόσφατα το γιγαντιαίο του μέγαφωνο στον συγγραφέα ενός βιβλίου που λέγεται *Στην υπεράσπιση του πλιάτσικου (In defence of looting)*. Ένα άλλο παράδειγμα που είδα με τα ίδια μου τα μάτια πριν από λίγο: ένα πανάκριβο t-shirt υψηλής ραπτικής με τις λέξεις αυτές τυπωμένες πάνω του: «θα έπρεπε όλοι να είμαστε φεμινιστές» (“We should all be feminists”).

«Αυτοί με κυνηγάνε επειδή πολεμάω για εσάς», είπε ο Τραμπ αποδεχόμενος το χρίσμα. «Αυτό είναι που συμβαίνει».

Αλλά όχι. Ο Τραμπ δεν πολεμάει για εμάς. Όμως, «αυτοί» όντως τον κυνηγάνε: αυτό το κομμάτι αληθεύει. Κι αν «αυτοί» μισούν τον Τραμπ, ε λοιπόν, για πολλούς ανθρώπους αυτό αρκεί. Είναι ο εχθρός του εχθρού τους. Και καλωσορίζουμε κι εμείς το μίσος τους.

Για μεγάλο κομμάτι της Αμερικής, υποψιάζομαι, αυτή είναι η Νούμερο Ένα σύγκρουση αυτών των απαίσιων χρόνων. Όχι το Russiagate. Όχι η διάλυση των κανόνων από τον πρόεδρο ή η ακατάλληλη χρήση του στρατού. Ούτε καν ο απίστευτος τρόπος που τα θαλάσσωσε με την πανδημία του Covid, κατά την οποία η ανικανότητά του μπορεί να μετρηθεί στα δεκάδες χιλιάδες πτώματα.

Όχι, είναι αυτή η αλλόκοτη ταξική σύγκρουση: ο Τραμπ εναντίον των πιο διαφωτισμένων κομματιών των ανώτερων τάξεων της Αμερικής. Τους έχουμε δει να στρέφονται εναντίον του με ένα είδος αλληλεγγύης της ανώτερης τάξης, που οι περισσότεροι από εμάς δεν είχαμε ξαναδεί στο παρελθόν. Το μίσος τους δεν κάνει τον Τραμπ καλό πρόεδρο –είναι αντικειμενικά απαίσιος πρόεδρος–, αλλά βοηθάει στο να κινητοποιούνται άνθρωποι γύρω από αυτόν, άνθρωποι που κανονικά δεν θα είχαν καμία σχέση με έναν ματαιόδοξο βλάκα του φυράματός του.

Η περιφρόνηση των ανώτερων τάξεων της Αμερικής είναι, ούτε λίγο ούτε πολύ, το μόνο πράγμα που έχει μείνει στον Τραμπ.

Η περήφανη, ρωμαλέα οικονομία του είναι τώρα ένα κομμάτι από πυρακτωμένο μέταλλο τυλιγμένο γύρω από ένα δέντρο· οι γενναίοι εργατικοί πολίτες, που συνήθιζε να υμνεί, βλέπουν τώρα τηλεόραση στο υπόγειο, καθώς περιμένουν να τελειώσει μία θανάσιμη πανδημία που άλλες βιομηχανοποιημένες χώρες έχουν θέσει υπό έλεγχο. Ο φόβος των επικριτικών προοδευτικών είναι κυριολεκτικά το μόνο πράγμα που αυτός ο άνθρωπος έχει ως πλεονέκτημα, καθώς βαδίζει προς την ημέρα των εκλογών.

Γιατί οι Αμερικάνοι απεχθάνονται τους προοδευτικούς; Η απάντηση βρίσκεται μπροστά στα μάτια μας, όλον αυτόν τον

καιρό. Οι προοδευτικοί ηγέτες μπορεί να σταμάτησαν να μιλούν για τη μεσαία τάξη, αλλά έχουν γίνει απολύτως ανυποχώρητοι όσον αφορά τη δική τους καλοσύνη· και όσον αφορά την περιφρόνησή τους για τους λιγότερο εκλεπτυσμένους κατωτέρους τους. Το αποτέλεσμα είναι ένας προοδευτισμός της κατάκρισης. Βρίσκεται παντού στην Covid-εποχή. Προβάλλεται συνεχώς σε κάποιο σόσιαλ-μίντια μέσο κοντά σας. Καθώς γράφω αυτό, υπάρχει ένα βίντεο που κυκλοφορεί, στο οποίο μία ορδή διαδηλωτών του Black Lives Matter (έναν αγώνα στον οποίο τυχαίνει να πιστεύω) στριμώχνουν μια γυναίκα που τρώει σε ένα γωνιακό καφέ· τσιρίζουν προς το μέρος της, απαιτώντας να υψώσει τη γροθιά της συμμορφούμενη μαζί τους. Βλέποντάς το, αρχίζει κανείς να καταλαβαίνει πώς πρέπει να έμοιαζε η ζωή στην εποχή του ΜακΚάρθι. [\[17\]](#)

Παρόμοια, αλλά μεγαλύτερα, επεισόδια –μαζικοί κοινωνικοί παροξυσμοί κατηγορίας και καταγγελίας– φαίνονται να κυριεύουν τα σόσιαλ μίντια κάθε μέρα. Τρεις γνωστοί μου –όλοι τους στέκονται αρκετά αριστερότερα του προοδευτισμού– είδαν το όνομά τους να δέχεται επιθέσεις τέτοιου είδους, και για κάθε έναν από αυτούς η δικαστική διαδικασία, μέσω της οποίας κηρύχθηκαν ένοχοι, ήταν εξοργιστικά άδικη. Πιο πολύ παρέπεμπε σε πολιτική δίκη-παρωδία, παρά σε κάποιο συνετό ζύγισμα επιχειρημάτων. Θα διακινδύνευα την εικασία ότι εκατομμύρια άλλοι Αμερικάνοι γνωρίζουν παρόμοιες ιστορίες.

Ομολογουμένως, αυτό δεν έχει πολύ σχέση με τον Τζο Μπάιντεν, που πέρασε τον τελευταίο μήνα προσπαθώντας να προσεγγίσει τους μετριοπαθείς Ρεπουμπλικάνους ψηφοφόρους των προαστίων. Προς τιμήν του Μπάιντεν, φαίνεται να είναι ένα ευπρεπές άτομο, ένα κατάλοιπο μιας κουλτούρας που έβρισκε τον τρόπο να ανέχεται ή να συγχωρεί τα ηθικά παραπτώματα των απλών πολιτών. Υπό κανονικές συνθήκες, ένας τέτοιος άνθρωπος θα νικούσε εύκολα τον αποτυχημένο ανίκανο, που κάθεται αυτή τη στιγμή στον Λευκό Οίκο. Αλλά η ευρύτερη πολιτική εικόνα κάνει τα πράγματα ελαφρώς πιο αβέβαια.

Το ότι ο προοδευτισμός έχει γίνει πολιτική δολοφονίας

χαρακτήρα και bullying στα χέρια της ανώτερης τάξης, είναι μια εντύπωση, που καθημερινά γίνεται όλο και πιο δύσκολο να αποφύγουμε. Το να πούμε ότι οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν αυτή τη μορφή πολιτικής με μίσος και φόβο θα ήταν μια τεράστια ωραιοποίηση. Πανικός, σύγχυση, κατηγορίες, τσιριχτές καταγγελίες: αυτός είναι ο κόσμος προς τον οποίο κατηγορίζουμε, και πολλοί Αμερικάνοι δεν κατηγορούν τον Τραμπ για αυτό. Κατηγορούν τους προοδευτικούς. Κατηγορούν τους πλούσιους. Αναγνώστη μου, κατηγορούν εσένα.

[1] Τ. Φρανκ, «Οι χίπστερ και οι τραπεζίτες θα πρέπει να είναι φίλοι: Η θεωρία της προοδευτικής τάξης», Πρόταγμα 10, Ιούνιος 2017. Βλ. την εισαγωγική υποσημείωση του κειμένου στις σελίδες 127-128.

[2] Τ. Frank, “America, year 2020: Podcast with George Miller”, <https://mondediplo.com/2020/10/04usa-podcast>, October 2020.

[3] ΣτΜ: Hedge fund ονομάζονται τα αντισταθμιστικά κεφάλαια υψηλού κινδύνου. Πρόκειται για κερδοσκοπικές εταιρείες που κάνουν επενδύσεις «υψηλού κινδύνου», προκειμένου να αποκομίσουν εκ των υστέρων υψηλότερα κέρδη, ενώ υπάγονται σε λιγότερους περιορισμούς σε σχέση με τα πιο παραδοσιακά κεφάλαια. Πολύ συχνά υιοθετούν ως στρατηγική να επενδύουν μαζικά σε επιχειρήσεις που έχουν χαμηλή αποδοτικότητα, προκειμένου να αποκομίσουν εκ των υστέρων μεγαλύτερα κέρδη αφού τις καταστήσουν «αποδοτικές».

[4] Elizabeth Drew, ‘Is this Watergate?’, *Politico Magazine*, 6/2/2017.

[5] ΣτΜ: Βλ. St. Levitsky, D. Ziblatt, *Πώς πεθαίνουν οι δημοκρατίες*, μτφρ. Α. Παππάς, Αθήνα: Μεταίχμιο, 2018.

[6] ΣτΜ: Ο όρος Russiagate είναι νεολογισμός εμπνεόμενος από το σκάνδαλο Watergate της κυβέρνησης Νίξον κατά τη δεκαετία του '70. Ουσιαστικά, το προεκλογικό επιτελείο του Τραμπ κατηγορήθηκε ότι συνέργησε με ξένο κράτος, συγκεκριμένα το

ρωσικό, ώστε να πλήξει το κόμμα των Δημοκρατικών, κάτι που θα συνιστούσε εσχάτη προδοσία. Η έρευνα του Robert Mueller, που ανέλαβε εκ μέρους του FBI να διερευνήσει το σκάνδαλο, δεν κατέληξε σε παραπομπή του Τραμπ στο Ανώτατο Δικαστήριο και η κεντρική κατηγορία εις βάρος της κυβέρνησής του κατέπεσε. Παρ' όλα αυτά, αρκετά μέλη του επιτελείου του Τραμπ αντιμετώπισαν κατηγορίες για διαφθορά και αρκετοί από αυτούς φυλακίστηκαν λόγω της έρευνας.

[\[7\]](#) Umair Haque, 'We Don't Know How to Warn You Any Harder. America is Dying', *Eudaimonia*, 30/8/2020.

[\[8\]](#) Michael Anton, 'The coming coup?', *The American Mind*, 9/4/2020.

[\[9\]](#) Αυτοί οι φόβοι είναι πολύ παλιότεροι από την παρούσα κυβέρνηση. Πολλοί προοδευτικοί έλεγαν ότι ο Τζορτζ Μπους τζούνιορ «έκλεψε» τις εκλογές του 2004 και ότι προειδοποιούσε το 2008 πως ετοιμαζόταν να το κάνει ξανά. Οι συντηρητικοί, απ' τη μεριά τους, ανησυχούν εδώ και δεκαετίες για μία κατάληψη της εξουσίας, κατά την οποία οι αριστεροί θα επιβάλουν ένα σταλινικό σύστημα στους ελευθερόφρονες Αμερικάνους. Θυμηθείτε: το 2009 και το 2010 ο Glenn Beck έγινε σούπερσταρ της τηλεόρασης προειδοποιώντας ότι ο πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα ενσάρκωνε αυτήν ακριβώς την απειλή.

[\[10\]](#) ΣτΜ: "Coward in chief" (αρχιδειλός) είναι λογοπαίγνιο πάνω στο "commander in chief" (αρχιστράτηγος), που είναι ένα από τα αξιώματα του προέδρου των ΗΠΑ και σηματοδοτεί τον ρόλο του προέδρου των ΗΠΑ ως αρχηγού των ενόπλων δυνάμεων.

[\[11\]](#) ΣτΜ: Γεράκια (hawks) ονομάζονται στην Αμερική οι δημοσιολόγοι και πολιτικοί, που στηρίζουν πολεμοχαρείς και παρεμβατικές πολιτικές στην εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ.

[\[12\]](#) Ο Κουόμο χαίρει ευρείας εκτίμησης από τους προοδευτικούς, επειδή στις τηλεοπτικές εμφανίσεις του εμφανιζόταν επιδέξιος και ενημερωμένος κατά τις πρώτες μέρες της επιδημίας. Το πραγματικό ιστορικό του, ωστόσο, είναι πολύ εγγύτερο με εκείνο

ενός ανίκανου τραμπικού. Τον Μάρτιο του 2020, ο Κουόμο διέταξε τις εγκαταστάσεις φροντίδας ηλικιωμένων να δεχτούν ασθενείς του κορονοϊού, χωρίς να διενεργήσουν τεστ ούτως ώστε να ελέγξουν αν ήταν ακόμα μεταδοτικοί. Εφόσον μεγάλο κομμάτι του αμερικανικού φόρου αίματος από την ασθένεια ανιχνεύεται στους κατοίκους των γηροκομείων, η σοφία της διαταγής του Κουόμο είναι, μιλώντας μετριοπαθώς, εξαιρετικά συζητήσιμη.

[\[13\]](#) ΣτΜ: Ο Τόμας Φρανκ αναφέρεται εδώ σε δύο νομοθετήματα, στα οποία έβαλε τη σφραγίδα του ο Μπάιντεν κατά τη διάρκεια της μακράς καριέρας του στην Ουάσινγκτον: αφενός στο νομοσχέδιο του 1994 για την εγκληματικότητα, νομοσχέδιο που έμεινε γνωστό και ως Biden Crime Law, και αφετέρου στο νομοσχέδιο του 2005 που άλλαξε τη διαδικασία μέσω της οποίας μπορεί κάποιος να επικαλεστεί τη χρεωκοπία, προκειμένου να αποφύγει την πληρωμή των χρεών του ή να κάνει κάποιον διακανονισμό (γνωστό και ως New Bankruptcy Code, δηλαδή Νέος Πτωχευτικός Κώδικας). Το νομοσχέδιο για την εγκληματικότητα, που σηματοδοτεί την πρώτη συνεισφορά του Δημοκρατικού κόμματος στις πολιτικές μηδενικής ανοχής απέναντι στο έγκλημα, θεωρείται από πολλούς καταλύτης στη δραματική αύξηση του πληθυσμού των φυλακισμένων στις ΗΠΑ, όσο και στην αύξηση των ποινών για διάφορα αδικήματα που μέχρι τότε είχαν πιο ευνοϊκή μεταχείριση. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων προεδρικών ντιμπέιτ, ο Ντόναλντ Τραμπ επιτέθηκε στον Μπάιντεν για τον τρόπο με τον οποίο το νομοσχέδιο του αυτό έπληξε τις κοινότητες των Αφροαμερικάνων και άλλων μειονοτήτων. Από την άλλη, το πτωχευτικό νομοσχέδιο έκανε δυσκολότερο για πολλούς Αμερικάνους πολίτες και επιχειρήσεις να καταφύγουν στη σχετική νομοθεσία που τους επέτρεπε να επικαλεστούν χρεωκοπία, προκειμένου να κάνουν διακανονισμό ή διαγραφή των χρεών τους. Το νομοσχέδιο κατηγορήθηκε ως ευνοϊκό προς τις εταιρείες πιστωτικών καρτών και ως εχθρικό απέναντι σε ανθρώπους με χρέη προς τέτοιες εταιρείες, όπως επίσης και απέναντι σε ανθρώπους που αντιμετώπιζαν δυσκολίες με την αποπληρωμή των φοιτητικών τους δανείων (για τα οποία δεν προέβλεπε δυνατότητα διακανονισμού). Πολλοί ισχυρίζονται ότι συνέβαλε καθοριστικά

στη ραγδαία αύξηση των χρεωκοπιών στην Αμερική κατά τα τελευταία χρόνια.

[14] ΣτΜ: Ως «άθλιους» (“deplorables”) είχε χαρακτηρίσει τους ψηφοφόρους του Τραμπ η Χίλαρι Κλίντον κατά την προεκλογική της εκστρατεία για τις εκλογές του 2016. Η δήλωσή της συγκεκριμένα ήταν: «Μπορείς να βάλεις τους μισούς ψηφοφόρους του Τραμπ σε αυτό που αποκαλώ “καλάθι των αθλίων”. Είναι ρατσιστές, σεξιστές, ξενοφοβικοί, ομοφοβικοί, ισλαμοφοβικοί, ό,τι θέλετε. Και δυστυχώς υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι». Η δήλωση αυτή της Κλίντον αξιοποιήθηκε έκτοτε κατά κόρον στην προεκλογική εκστρατεία του Τραμπ, με πολλούς οπαδούς του Τραμπ να φοράνε μπλουζάκια «Είμαι ένας άθλιος» (“I am a deplorable”). Πολλοί αναλυτές πιστεύουν ότι η φράση αυτή συντέλεσε στην ψήφο πολλών αναποφάσιστων μέχρι τότε ψηφοφόρων υπέρ του Τραμπ, ενώ άλλοι (όπως ο ίδιος ο Τόμας Φρανκ) πιστεύουν ότι η φράση αυτή έγινε αντιληπτή από μεγάλη μερίδα ανθρώπων ως έκφραση ταξικής υπεροψίας.

Όπως λέει ο Τόμας Φρανκ στην ίδια συνέντευξη που παραθέσαμε στην εισαγωγή: «Όλοι όσοι άκουσαν αυτή τη φράση ήξεραν ότι μιλάει για τους ίδιους, για τους ανθρώπους της εργατικής τάξης και τους κακούς τους τρόπους και την αγενή συμπεριφορά τους. [...] Αυτό που είναι εντυπωσιακό είναι ότι οι προοδευτικοί σχολιαστές [...] γαντζώθηκαν πάνω σ’ αυτό και με τα δυο τους χέρια και είπαν: “Ακριβώς έτσι είναι τα πράγματα. Είναι όντως άθλιοι.” Κι αυτό είναι ο προοδευτισμός στην Αμερική. Είναι μια ποιότητα ανθρώπων που είναι πολύ μορφωμένοι, μια ποιότητα ανθρώπων σαν εμάς, που πήγαν σε καλά σχολεία και που καταλαβαίνουν ότι πρέπει να σέβεσαι την επιστήμη κλπ. Και έχουν υπερθεματίσει σε αυτό, στην αποδοκιμασία απέναντι στις κατώτερες τάξεις. [...] Μία πολύ συνηθισμένη κοινοτοπία π.χ. στην Αμερική είναι ότι ένα χαρακτηριστικό της λευκής εργατικής τάξης είναι ο ρατσισμός. Επιμένουν να ορίζουν τις κατώτερες τάξεις ως άξιες κατάκρισης.»

Η ταξική διάσταση, που μπορούσαν να λάβουν τα λόγια της Κλίντον, δεν ξέφυγε από τον ίδιο τον Τραμπ: «Ενώ οι αντίπαλοί

μου σας συκοφαντούν ως άθλιους και αδιόρθωτους, εγώ σας αποκαλώ σκληρά εργαζόμενους Αμερικάνους πατριώτες που αγαπάνε τη χώρα τους». Η ίδια η Χίλαρι Κλίντον έγραψε στο βιβλίο της *Τι συνέβη (What happened)* ότι η συγκεκριμένη φράση ήταν ένας από τους βασικούς παράγοντες της ήττας της.

[\[15\]](#) ΣτΜ: Εδώ ο Τόμας Φρανκ αναφέρεται πιθανότατα στην (όχι και τόσο μικρή) λίστα των πρώην συνεργατών του προέδρου Τραμπ που έχουν καταλήξει στη φυλακή με κατηγορίες διαφθοράς διαφόρων ειδών, όπως ο Στιβ Μπάνον, ο Πολ Μάναφορτ, ο Μάικλ Κοέν κ.ά.

[\[16\]](#) ΣτΜ: Το ζήτημα της «σχολικής επιλογής» (school choice) είναι κεντρικό στην εκπαιδευτική πολιτική της κυβέρνησης Τραμπ. Με λίγα λόγια, οι υπερασπιστές της σχολικής επιλογής υποστηρίζουν ότι πρέπει να υπάρχουν εναλλακτικές απέναντι στα παραδοσιακά δημόσια σχολεία. Η ιδιωτική εκπαίδευση στις ΗΠΑ περιλαμβάνει (εκτός από τα, ενίοτε πανάκριβα, ιδιωτικά σχολεία) και σχολεία επιδοτούμενα από το δημόσιο (τα λεγόμενα charter schools και τα voucher schools). Τα τελευταία θεωρούνται από οπαδούς της σχολικής επιλογής ως διέξοδος από τα «υποβαθμισμένα» δημόσια σχολεία, στα οποία φοιτά περίπου το 80% των Αμερικανών μαθητών. Η υπουργός Παιδείας του Τραμπ και πρώην λομπίστρια υπέρ της σχολικής επιλογής, Betsy DeVos, υποστηρίζει πως οι δημόσιοι πόροι πρέπει να δίνονται και σε τέτοια σχολεία και να μειωθεί η χρηματοδότηση προς το «αδιέξοδο μονοπώλιο» (όπως λέει η ίδια) των δημόσιων σχολείων.

Το ζήτημα περιπλέκεται, αν λάβουμε υπόψη ότι μεγάλο κομμάτι των σχολείων αυτών διοικείται στην πραγματικότητα από χριστιανικές θρησκευτικές οργανώσεις, η δημόσια χρηματοδότηση των οποίων θεωρείται στις ΗΠΑ αντισυνταγματική. Για πολλούς υποστηρικτές της σχολικής επιλογής, ωστόσο, η επιλογή μίας θρησκευτικής ή χριστιανικής διαπαιδαγώγησης για τα παιδιά τους είναι κομμάτι του αναπόσπαστου δικαιώματός τους στην ελευθερία της γνώμης και του θρησκεύματος.

[\[17\]](#) Βλ. Lauren Victor, 'I was the woman surrounded by BLM

protesters at a D.C. restaurant. Here's why I didn't raise my fist', *The Washington Post*, 3/11/2020.